

Economia circular

PENSA

El nostre sistema econòmic i productiu global és un sistema obert incorporat dins d'un sistema més gran com és el planeta, del qual pren recursos i al qual aboca residus. En aquest sentit, el model econòmic és lineal i industrial, i per això passa les diferents fases d'extracció i transformació de recursos (producció), consum i abocament. Dit de manera més sintètica, el model econòmic lineal produeix-consumeix-lleixa, mentre que el model de la naturalesa és tancat o circular, ja que produeix-consumeix-reintegra. És a dir, no genera residus i ho reaprofitja i regenera tot mitjançant cicles. Si pensem, per exemple, en la pell d'una fruita lleixada al camp, aquesta, en descompondre's, genera humus (adob) que fertilitza el sòl i serveix de nutrients per a crear nova vida. Res a veure amb els plàstics industrials convencionals que persisteixen al medi ambient durant segles.

Per això, el sistema productiu actual lineal i globalitzat genera impactes greus, no només de residus, sinó també de contaminació de l'aire, l'aigua i la terra, a més de contribuir al canvi climàtic i a la bretxa social entre regions del món.

[Vegeu fitxes contaminació](#), [consum sostenible](#), [canvi climàtic](#), [globalització](#), [relacions Nord-Sud](#).

Tot i que moltes vegades l'economia circular només s'associa amb la gestió adequada dels residus, va molt més enllà. Implica redissenyar els béns i serveis perquè aquests, al final de la seua vida útil, puguin reintegrar-se al cicle biològic o al tècnic per a evitar tant l'increment dels residus, a més dels seus impactes, que hui està posant en perill la vida al planeta.

L'economia circular suposa un nou model de producció i consum que inclou actuacions en totes les fases del cicle de vida i la cadena de valor dels productes.

Requereix qüestionar la necessitat d'explotar els recursos, sobretot, si no són renovables i trobar les maneres més ecoeficients d'utilitzar-los. Suposa ecodissenyar, optimitzar la durada dels béns i serveis (reutilitzar, reciclar, reparar, etc.) i l'energia destinada a aquests.

[Vegeu fitxes prevenció de residus, reciclatge, malbaratament alimentari, energia, consum hídric.](#)

SABIES QUE...

Aquesta economia circular n'enfonsa les arrels històriques en les teories regeneradores de l'ecologisme dels anys 60, es va desenvolupar a finals dels anys 80 i començaments dels 90 quan es van començar a analitzar els impactes dels béns i serveis al planeta. Amb l'economia circular es pretén pal·liar aquests impactes i promoure el tancament de cicles, de manera que, al final de la seua vida útil, els elements biodegradables d'allò produït i consumit tornen a la natura (residus vegetals, alimentaris, etc., que poden fertilitzar el sòl, per exemple) i que els components tecnològics (peces, materials, etc.) puguen reutilitzar-se per a fabricar altres articles similars. D'aquesta manera, tancar els cicles de materials implica per tant que els residus es convertisquen en nous recursos.

Des dels anys 60, ecologistes i economistes com Kenneth E. Boulding advocaven per transitar a un model circular; hui, fins i tot la Comissió Europea al·lega que fer-ho pot generar per al 2030 un benefici d'1,8 bilions d'euros al conjunt de la Unió Europea, un estalvi en matèries primeres de 600.000 milions d'euros i la creació de 580.000 nous llocs de treball, al voltant de 70.000 a Espanya. A més, el deteriorament del sòl europeu disminuiria un 80% el 2050, evitaria la meitat de les emissions de diòxid de carboni el 2030, rebaixaria el consum elèctric no renovable i els mòbils fabricats amb components recuperats costarien un 50% menys.

Segons la Fundació Ellen MacArthur, l'economia circular podria fer créixer el PIB europeu fins a un 11% el 2030 i un 27% el 2050; només el Regne Unit estalviaria 1.100 milions de dòlars anuals als abocadors i subministraria 2 GWh d'electricitat.

Tot això requereix repensar la nostra manera de produir i consumir, substituir l'economia lineal de l'un sol ús per un model circular. La transició a l'economia circular es farà realitat quan les companyies, les administracions i la població en siguin conscients dels beneficis, cosa que comença a passar. Transitar a aquesta circularitat a Europa costaria 630.000 milions de dòlars i reportaria 3 bilions de dòlars.

L'economia circular té una dimensió col·laborativa important en entendre que hi ha molt a guanyar construint ponts entre sectors o en el mateix sector: els excedents o residus dels uns poden ser recursos per als altres, entre moltes altres oportunitats. Tot i que encara ens queda un gran camí per a ser tan eficients com la natura. Si l'objectiu de la naturalesa és generar vida sostenible, el de la complexa economia i societat de consum actual és crear beneficis i creixements il·limitats en un planeta de recursos finits, una lògica impossible que ens porta al deteriorament planetari mediambiental i social.

QUÈ HI PUC FER JO...?

- Entendre com funciona la natura i aprendre'n. Per exemple, la biomímesi és una disciplina científica que aprén de la natura per a proposar alternatives i solucions ecoètiques.
- Aplicar sempre que pugues les nou erres: repensar, redissenyar, refabricar, reparar, redistribuir, reduir, reutilitzar, reciclar i recuperar (estalviar) energia.
- Aprendre estratègies de “residu zero”, reciclatge, reutilització i ecodisseny.
- Demanar a l'escola que apliquen la compra pública de productes socialment i ambientalment responsables (menjar, equipació esportiva, electrònica, etc.).
- Informa't de l'impacte social i mediambiental dels productes que adquireixes.
- Redueix el consum al que és estrictament necessari.
- Penalitza els productes o serveis que vulneren principis ètics, socials o mediambientals.
- Redueix el malbaratament alimentari.
- Valora l'impacte a l'hora de planificar les vacances.

PER A SABER-NE MÉS

- [Què és l'economia circular?](#)
- [Janine Benyus: la biomimètica en acció](#)
- [Janine Benyus comparteix els dissenys de la natura](#)

- [Fundació per a l'economia circular](#)
- [Fundació Ellen MacArthur](#)
- [Iniciatives d'economia circular](#)
- [Guia l'economia circular en un món postcovid](#)
- [Blog educatiu sobre biomimesi](#)